

**Handicap fremadrettet - Viden og faglige perspektiver.
7. februar 2012, Radisson Blue, Odense**

Talepapir til oplæg:

Handicapbevægelsen fremadrettet – perspektiver, samarbejder og snitflader

Janne Sander

Dias 1.

Dias 2.

Fra de gode viljer til lige rettigheder – har det en pris?

Handicapbevægelsen i Danmark er gået fra at være sags-argumenterende og forståelsessøgende til at være dialog- og rettighedsbaseret.

Hvad mener jeg med det?

Jo, indtil begyndelsen af 2000 blev handicappolitik først og fremmest ført gennem politiske argumentationer og rimelighedsbetragtninger ud fra ideen om, at mennesker med handicap bør have så gode og rimelige vilkår som muligt, og hvad vi som et rigt velfærdssamfund kan være bekendt at byde de svageste medborgere. Det handlede meget om at vise, at mennesker med handicap var "som alle andre" og kunne en masse ting og sager, når blot samfundet åbnede op og lod os komme med på holdet.

Imidlertid skete der det, at handicapbevægelsen i Danmark observerede, hvordan man i andre lande opnåede langt hurtigere resultater i forhold til målet om at blive accepteret og inkluderet i samfundet ved at KRÆVE ret til at være med og ikke blot appellere til den sunde fornuft med saglige argumenter. I 2006 besluttede Danske handicaporganisationer sig derfor også for at gå mere målrettet ind for rettighedspolitikken frem for "de gode viljers" politik.

Sociallovgivningen er en af landets tungeste områder, fordi der er et hav af love og vejledninger, der tilsammen skal sikre, at alle former for funktionsnedsættelse bliver iagttaget, afgrænset og kompenseret. Det er temmelig komplekst, og vi har selv i handicaporganisationerne bidraget godt til det massive værk.

I vores kamp for at få lovfæstede rettigheder, har vi medvirket til at udforme en række udviklede regler, som til en vis grad betyder, at vi som enkeltindivider skal igennem en række skematiske procedurer og omstændelig sagsbehandling for at få en bevilling, støtte eller rådgivning, der ellers ligger lige til højrebænet. Vi har medvirket til at skabe et bureaukratisk monster.

Man kan sige, vi på den ene side har opnået en høj grad af rettighedsbaserede ydelser og på den anden side tabt en grundlæggende værdi, nemlig den medmenneskelige vurdering af ret og rimelighed.

Vor tids sagsbehandler ses ikke som en person, der har et livslangt og tæt forhold til den enkelte borger, men derimod som en del af administrationssystemet, der skal vurdere behov og rettigheder ud fra skemaer og tabeller og ikke ud fra et personkendskab.

Lad mig tilføje, at det faktisk hedder sig, at sagsbehandleren ikke må komme for tæt på borgerne, fordi det svækker det objektive syn og skaber en forstyrrende alliance overfor det kommunale leansystem, der skal toptunes til hurtige og lovmedholdelige afgørelser. Borgerens behov for at kende sin sagsbehandler og opleve tryghed i at vedkommende kender til livshistorikken bortvejes i forhold til behovet for en økonomisk stram administration med effektivitet som førsteprioritet.

Hvor borgeren før kunne være heldig at opnå et godt forhold til en kommunal sagsbehandler, står borgeren i dag overfor et team af personer, man end ikke nødvendigvis kender navnene på.

Dias 3.

Vi bevæger os derfor mere og mere væk fra den personlige relation til den anonyme teknokratiske relation befriet for følelser og medmenneskelige iagttagelser.

Det er derfor heller ikke så mærkeligt, at vi ser en mere nøgtern diskussion af handicapområdets omkostningsniveau eller oplever borgere i stigende omfang klage over både sagsbehandling og ikke mindst over de ydelser, de bliver tildelt eller ikke opnår at få bevilliget.

De lovfæstede handicapråd i kommunerne er nedsat som dialogfora for at sikre, at borgerens stemme høres, når kommunen fastlægger sit serviceniveau og i det hele taget husker at medinddrage mennesker med handicap i alle områder af samfundslivet.

Her kan opstå politiske alliancer, og handicaprådene kan sikre sig medindflydelse og opleve sig hørt, hvis det altså lige passer de kommunalpolitikere, der har magten i kommunen. Så rettigheden til at blive hørt er her. Men udmøntningen af retten er stadig et spørgsmål om den gode vilje hos modparten - i dette tilfælde lokalpolitikkerne.

Jo nærmere vi er kommet på retten til at leve på samme vilkår som alle andre, jo mere må vi også sande, at alt har sin pris. Vi kan ikke fastholde en særstatus og lade os behandle som svage medborgere, der skal tages hånd om, **samtidig** med vi at kræver fuld medbestemmelse, ligeværd og respekt.

Og vi er nu midt i et dilemma på dette område.

Eksempelvis føres der aktuelt en diskussion om handicapbilisters ret til at køre i busbanerne i den københavnske trafik. Nogle politikere fremsætter dette forslag i sikker forvisning om, at det vil skabe respekt og genklang hos mennesker med handicap. Og nogle handicappolitikere griber også hånden og forsvarer retten til en særstatus med begrundelser som, at der stadig savnes gode handicaptolletter, at mennesker med handicap kan have svært ved lange transporttider og manglende tilgængelighed til offentlig transport som alternativ.

Men interessant er det, at der faktisk er ret mange mennesker med handicap, der tager afstand til dette forslag. Vi ønsker ikke særbehandling, hvor det ikke er absolut nødvendigt for at være ligestillet. Vi ønsker ikke at opnå særlige begunstigelser, der kan få andre borgere til

at se skævt til os eller at håne os, fordi vi på den ene side gerne vil være lige med, men på den anden side kræver mere end andre kan opnå. Vi ønsker ligestilling - ikke særstilling.

Også i debatten om "de udgiftstunge handicappede borgere" ser vi en tendens til, at der trods forståelig forargelse over at nogle politikere udråber en særskilt gruppe borgere som årsag til de kommunale trange budgetter, vil mennesker med handicap gerne være med til at se på, hvordan man kan spænde livremmen ind – også på handicapområdet. Vi tilbyder således at indgå i kvalificerede rundbordssamtaler med toppolitikere om, hvilke tiltag man kan tage for at spare mest muligt på udgiftssiden. Ikke bare på Folketingsniveau, men så sandelig også på det kommunale niveau i handicaprådene. Vi medvirker dermed til at prioritere og komme med forslag, der sikrer, at det opnåede serviceniveau ikke forringes, der hvor det virkelig gør ondt, og er samtidig meget tilbageholdende med at fremsætte nye krav, der koster.

Dias 4.

Prisen for vores samarbejdsvillighed er altså, at vi ikke stiller krav, som må anses for at være for vidtgående i forhold til det aktuelle økonomiske råderum.

Handicappolitikere i dag er utroligt medansvarlige, og det er efter min mening også nøglen til fortsat at få indflydelse og bevare respekten for os – og ikke mindst vores selvrespekt.

Nu er vi ikke blot ansvarlige af strategiske årsager. Vi er ansvarlige af den simple grund, at vi er blevet en del af samfundet og betaler skat, benytter øvrige faciliteter som børneinstitutioner, uddannelsessteder, idrætsanlæg osv. Vi er del af det pulserende liv og forstår, at hvis befolkningen skal spænde livremmen ind, gælder det også vores område.

Vi kan så hver især have vores politiske ståsted, der afgør præcist hvor, vi mener sparekniven skal ramme. Men det er ikke det vigtigste budskab. Det, der er vigtigt at understrege er, at vi ønsker at indgå i drøftelserne, og vi ønsker at tage medansvar.

Så på den ene side arbejder vi nu fra et retssikkerhedsprincip med FN's Handicapkonvention i hånden – en rimelighedsbetragtning - og på den anden side medvirker vi aktivt til at prioritere og ydermere være tilbageholdende i vores krav om endnu mere velfærd, endnu flere forbedringer.

Dias 5.

Fremadrettet vil det derfor, med den stramme finanspolitik der føres, blive en udfordring at fastholde vores nuværende niveau i højere grad end at kunne udvikle på nye initiativer.

Vi har altså sat rettighedsbaseret politik og dialog øverst på vores handicappolitiske dagsorden. Og helt aktuelt i disse kriseår handler det om at fastholde, undgå tilbageslag, at minimere effekten af nedskæringspolitikken.

Handicaporganisationerne som virksomheder

Handicapbevægelsen har op gennem årene forgrenet sig i flere og flere foreninger, der hver især har et specifikt handicap eller en særlig diagnose som udgangspunkt. I stigende takt med at lægevidenskaben kan identificere genetiske sygdomsgrupper og vi får en række nye

diagnoser, opstår behovet for at de omfattede borgere samler sig i en egen forening, der kan sætte fokus på netop deres gruppering.

Det er der sådan set ikke hverken noget uforståeligt eller galt i. Problemet er blot, at vi risikerer at få så fragmenteret en handicapbevægelse, at vi i stedet for at samarbejde og løfte i flok kommer til at kæmpe indbyrdes om politisk indflydelse og ikke mindst om de økonomiske midler, der skal tilføres det samlede område.

Det vil i de kommende år blive en udfordring at fastholde samarbejdet og solidariteten på tværs af alle de forskellige interessegrupper, der tegner den samlede handicapbevægelse.

Men det vil samtidig være en udfordring for de enkelte organisationer, at fastholde det organisationsliv og engagement hos medlemmerne, man kender fra dengang hvor kamplysten var på sit højeste.

De enkelte foreninger har deres berettigelse, fordi de hver især byder på noget unikt. Ellers gider borgerne dem ikke. Det unikke kan være en særlig viden om et bestemt handicap, en rådgivningsvirksomhed, der støtter netop denne diagnosegruppe og tilbyder vidensdeling og erfa-grupper. Det kan være en forening, der satser på at være førende på et særligt handicappolitisk tema f.eks. tilgængelighed som er blevet en af Dansk Handicap Forbunds mærkesager eller det internationale rettighedsarbejde, som kendetegner PTU. Eller det kan være en særlig kultur, hvor man tilbyder andre samarbejdsformer f.eks. i Muskelsvindfonden, hvor vi gennem 25 år har samarbejdet med landets musikscene og skabt et omfattende frivillighedskorps, der hjælper med indsamling af midler til at drive vores medlemsarbejde.

Nogle fællestræk, jeg har bemærket gennem de senere år, er, at organisationerne bliver mere og mere professionaliserede. Vi er kommet langt fra dengang, hvor en gruppe frivillige sad i et baglokale med en kopimaskine og skrev kampopråb for at mobilisere en bevægelse. I dag har organisationerne ansat vellønnede direktører og specialkonsulenter. Organisationerne drives som egentlige virksomheder, og der stilles krav til ledelse, kommunikation og drift på et højt fagligt niveau.

Dias 6.

På medlemssiden ser vi da også, at de, der indgår i arbejdet, er mere og mere veluddannede og ligefrem forventes at have særlige forudsætninger ud over en almen interesse i deres egen sygdomsgruppe. I Muskelsvindfonden har vi tilsluttet os "corporategovernance" –den gode ledelse – og det betyder blandt andet, at vi skal tilstræbe, at bestyrelsens sammensætning kvalificerer vores behov og sikrer, at alle former for kompetencer er til rådighed.

Vi er altså langt fra dengang, hvor en handicapforening blev stiftet af Jørgen hattemager og hans velmenende venner og veninder med det formål at spille banko en gang om ugen. I dag forventer medlemmerne professionel rådgivning, relevante kursustilbud, opdateret viden om det specifikke emneområde og en levende og dynamisk ledelse, der kan levere politiske resultater.

Den politiske hverdag nødvendiggør desuden denne velorganiserede organisationsform. Hvor man tidligere kunne indsende høflige skrivelser til ministerier og toppolitikere og håbe på

svar et par uger efter, sender man i dag en e-mail til Karen, Mette eller Helle og udbeder sig konkrete svar på dette eller hint.

Det politiske spil bygger på personlige kontakter og dialog i politiske samtalegrupper, hvor handicaporganisationernes tillidsfolk og ansatte embedspersoner indgår og forventes at kunne klæde politikerne på med fagrelevant stof. Organisationerne står i kø på socialministerens forkontor for at levere deres prioriteringsliste og forslag til lovændringer. De handicaporganisationer, der er bedst til spillet, bedst til at opnå de personlige relationer, vil dermed også, alt andet lige, opnå de bedste resultater.

Eneste joker i spillet er den uforudsigelige presse, som gennem en massiv kampagne kan få selv den mest hardcore politiker i knæ. Men også den vej til pression kender og udnytter handicaporganisationerne naturligvis. Så gode kontakter indenfor medieverdenen og ansættelse af kommunikationseksperter i organisationerne er et must for at vise en eksistensberettigelse - og dermed også fastholde medlemmernes interesse.

Fremtidens borgere - fremtidens medlemmer

Da jeg voksede op, var et klodset barn som mig med dårlig gangfunktion og med mærkværdig ansigtsmimik blot et barn blandt alle andre, der var faldet lidt skævt ud.

Hverken skolelægen, gymnastiklæreren, familiens store omgangskreds eller nogen som helst andre fik den idé, at det her barn vist havde udfordringer, der krævede en særlig indsats eller opmærksomhed. Mine klassekammerater var ikke sene til at udnytte mine fysiske svagheder - og en skulle jo altså vælges sidst til rundboldspillet. Det var med andre ord et forholdsvist gennemsnitligt barndomsliv, jeg gennemlevede. Senere, da mit handicap blev så udviklet, at det ikke var muligt at parkere det i kategorien forskellighed, fik jeg lidt efter lidt hjælp og støtte til de basale hjælpemidler osv. Men det faldt aldrig mig eller min familie ind, at vi havde krav på noget fra samfundet. Vi oplevede, at den hjælp, jeg modtog, var en særlig begunstiggelse fra velfærdssamfundet. Al hjælp blev modtaget med en vis ydmyghed.

Når jeg i dag ser på mine kammerater i medlemsorganisationerne, ser jeg en stor gruppe af især yngre mennesker, der bevæger sig ud og ind af foreningsarbejdet i takt med deres øvrige gøren og laden. Det er mennesker bakket op af samfundet med bolig, hjælpeordning, hjælpemidler og handicapbil. De lever på mange måder som alle andre unge, i almindelige boligmiljøer - de har kærester, familieliv med børn eller lever som singler med fuld drøn på Caffelatte tilværelsen.

Mange rejser rundt i verden enten på private oplevelsesrejser, studieophold eller som ildsjæle i udviklingsarbejde til glæde for borgere i den tredje verden. Det er som om der ikke længere findes begrænsninger. Vi kan tilsyneladende det hele og vil det hele.

Men her vil jeg alligevel gerne indskyde, at der er en meget stor gruppe medborgere, for hvem udviklingen ikke er gået helt så smertefrit. Vi har stadig mange borgere siddende i institutioner med alt for ringe boligforhold og med svigtende omsorg trods alle mulige tiltag og gode intentioner. I handicaporganisationerne glemmer vi ikke de borgere, der ikke selv har stemme eller som er fuldstændig afhængige af andres hensigt og udfoldelse af viften af deres muligheder. Men som i andre sammenhænge er det ikke de svageste borgere, der tegner billedet af foreningerne udadtil.

En stor udfordring for handicaporganisationernes interne arbejde fremadrettet er derfor, at vi skal favne en meget stor variation af medlemmer med hver deres udgangspunkt.

Mennesker og teknologi har udviklet sig med rivende hast. Nutidens samfund er mere polariseret end man umiddelbart tror. Der skal derfor anvendes mange flere midler til at fastholde kontakt og medlemsinteresse for alle -både hvad angår etnicitet, handicapniveau og aldersgrupperinger.

Kendetegn for de generationer vi skal favne og nå med forskellige kommunikationsmåder:

Dias 7.

I Muskelsvindfonden formulerede vi for et par år siden en ny kommunikationsstrategi, bl.a. fordi vi havde behov for nye veje og metoder til at nå ud med vores budskaber til de mange forskellige målgrupper. Vi fik oprettet et såkaldt foreningsunivers, hvor medlemmer kan logge sig ind og oprette debatfora og hente viden om vores arbejde mv.

Men lige præcist debatrummet er aldrig rigtig blevet anvendt. Det viste sig nemlig, at vi er blevet overhalet indenom af Facebook, Twitter og andre sociale netværk på internettet. Her kommer vores medlemmer til daglig og udlever deres sociale fællesskaber. De logger sig ikke ind på en foreningsside og kommunikerer internt med hinanden. Livsstilen for de unge generationer er ikke til at afvente et svar flere dage i et diskussionsforum. Det skal være her og nu - ellers går man videre til noget andet eller søger sine samtalepartnere andre steder.

Nok støtter vores medlemmer op om vores forening. Det gør de gennem deres frivillige engagement og gennem deltagelse i et bredt udvalg af aktiviteter. Men vores medlemmer er ikke foreningsmonogame. De tager for sig, der hvor der ligger et tilbud, de kan benytte, og tænker ikke meget på, hvem der står bag som arrangører. Eller de skaber selv deres egne grupper og går måske sammen i aktion om en politisk sag.

Dias 8.

Det lange seje træk appellerer ikke til den store medlemskreds mere. Og det er ikke afgørende, at man samarbejder med folk fra samme diagnosegruppe som en selv. Det der er afgørende er, at man har et fælles mål.

F.eks. kunne Danske Handicaporganisationer mobilisere mere end 500 mennesker til at deltage i stormødet "Stop hetzen" sidste sommer for at markere, at nu er det nok i forhold til den negative retorik i medierne ommennesker med handicap. Gennem Facebook blev rigtig mange mennesker bekendte med aktionen og fik folk på mærkerne.

Et andet helt aktuelt eksempel omhandler mennesker, der er respiratorbrugere og samtidig har en BPA. Disse mennesker er mødt med et krav fra region Hovedstaden om, at de skal overdrage deres arbejdsgiveransvar til et udvalgt firma og desuden opfylde særlige krav i den måde, de organiserer deres dagligdag med hjælp på. På tværs af handicapforeningerne gik en gruppe gennem Facebooki aktion og fik etableret møder med relevante personer for at forklare deres syn på disse betingelser, som de opponerer imod.

Den slags initiativer kan naturligvis komme de etablerede handicaporganisationer på tværs, fordi derestilgang kan være del af en nøje planlagt strategi, der skal hænge sammen med

andre områder. Men det er opløftende at opleve folk på eget initiativ gå i aktion og ville noget aktivt, i stedet for blot at sidde og afvente at andre gør noget.

Vi skal altså vænne os til, at der er kommet nye aktører på banen, nemlig de selvbestaltede aktionsgrupper, der med mere eller mindre held forsøger at påvirke den politiske dagsorden.

Men det rækker ikke ved, at de etablerede handicaporganisationer har forpligtelsen til at skabe de store forandringer. Ud over den politisk økonomiske dagsorden skal vi til enhver tid sikre, at vi har den brede befolkningsopbakning med i forhold til vores mærkesager. Holdninger til mennesker med handicap har ændret sig gennem årene. Vi er langt mindre marginaliserede end tidligere, men hvordan opnår vi det, man kan kalde fuld inklusion og ikke mindst accept fra det omgivne samfund?

Holdningsbearbejdning

Man kan italesætte et handicap på mange måder, når man vil formidle til den øvrige befolkning, at vi dels er her, har tænkt os at blive her og oveni købet forventer fuld accept og kompensation, så vi kan nå på omgangshøjde.

Dias 9.

I Muskelsvindfonden kalder vi det "plads til forskelle". Vores metode er bl.a. at indgå fællesskaber med mennesker, der deler interesse for oplevelser og musik. Vi henvender os til omverdenen med det budskab, at vi alle har noget at byde på, og alle har en personlig interesse i at værne om fællesskabet. Det kan være på Grøn koncert eller børnecirkus i Cirkus summarum. Men det kan også være ved at være aktive i dokumentarfilm som Birger Bergman i "Mit lykkelige liv som grøntsag".

Morten og Peter, de 2 fyre med Downs syndrom, har mere end 100.000 venner på Facebook og en kæmpefan-skare blandt befolkningen. De har udrettet mirakler til en positiv forståelse for netop denne gruppe af udviklingshæmmede.

På Egmont Højskolen lancerede man i 2010 en parafrase på Jørgen Leths dokumentarfilm "Det perfekte menneske" med titlen "Det defekte menneske". En remake af filmen, som Jørgen Leth selv betegner som den bedste, der er blevet lavet. Filmen viser en ny måde at debattere på. Satire, humor, alvor, grin og latter er alle elementer, vi skal benytte.

Der er heldigvis langt fra tidligere tiders berøringsangst overfor handicap. Vi er kommet langt, men endnu ikke langt nok.

Socialforskningsinstituttet viste gennem Henning Olsens undersøgelse i 2000, at voksnes holdninger til handicappede medborgere stadig har behov for at blive justeret. På specifikke områder og overfor visse handicapgrupper er der nok en god forståelse og accept af forskellighed, men samlet set er der behov for yderligere oplysning for at skabe fuld accept. Heldigvis viste undersøgelsen også, at børns positive møde med mennesker med handicap har et langsigtet perspektiv og kan flytte grænser. Det er derfor nærlæggende at sætte endnu mere ind overfor netop gruppen af børn og unge.

I Socialministeriets rapport fra 2011 "Børns holdninger til handicap", beskrives undersøgelsen af et undervisningsprojekt, hvor man netop forfølger Olsens konklusion fra voksenrapporten. Børnerapporten konkluderer, at undervisningen har haft en positiv effekt i forhold til at skabe større åbenhed i forhold til mennesker med handicap. Børnenes holdninger er ændret, men der er stadig behov for at sætte mere fokus på inklusion og handicap, hvis målsætningerne om at skabe lige muligheder og fuld inklusion skal opfyldes.

Brugen af de sociale medier og nærværende portrætter er nogle af de metoder, vi skal forfølge for at bevare befolkningens interesse for vores særlige livsvilkår. Indsigt og velvilje kan ikke erstattes af love og paragraffer.

Som jeg tidligere har nævnt med eksemplet om handicapbilers tilladelse til at køre i busbanerne i den københavnske trafik, er vi i det dilemma, at vi på den ene side ønsker at blive betragtet som ligeværdige medborgere med alt hvad det indebærer af rettigheder og pligter, men på den anden side også ønsker særlige vilkår i visse sammenhænge, ud fra argumentet, at der endnu ikke er opnået fuld ligestilling.

Skal vi have forståelse og opbakning til begge synspunkter fra den brede befolkning, og ikke blot fra de mennesker, der til dagligt arbejder med emnet, er det afgørende nødvendigt, at vi formår at være i tiden og indgå i de netværk og relationer, som det øvrige samfund benytter. Vi må dygtiggøre os, så vi optimerer vores professionelle tilgang til at matche det politiske og administrative styre, vi er en del af. Vi må vedholdende være i offensiven og forklare os med alle de midler, der er til rådighed.

Og somme tider gør vi det bedst, ved at gøre det sammen.

Handicaporganisationerne hver for sig eller sammen?

Dias 10.

Meget snart opstår verdens mest tilgængelige kontorhus i Tåstrup, tæt på København. Handicaporganisationerne er ved at bygge et fælleshus, der kan rumme en række foreninger og samtidig være et eksempelbyggeri for den moderne tilgang til tilgængelighed, der sikrer, at mennesker med handicap kan udfolde sig erhvervsmæssigt på så lige vilkår, som det er muligt at opnå. Forventningerne til den synergi, der kan opstå, er store, og visionerne om samarbejde på tværs er ved at blive udfoldet.

Jeg er meget optimistisk i forhold til, at vi får et bredere perspektiv på vores arbejdsområder. Ideen med at sidde i hver vores forening og hyppige vores egne diagnosekartofler er ikke bæredygtigt i et samfund, hvor vi er trådløse med alt og alle, og hvor forbindelsen til den anden side af verden er ligeså hurtig som til naboen.

Vores medlemmer er polygame. De går over landets grænser, hvis de ser tilbuddér, de kan anvende til egen fordel.

I dag tilbydes f.eks. behandling og terapi worldwide, og borgerne er ikke sene til at søge derhen, hvor de oplever at få en forøget chance for at blive optimalt vejledt, behandlet eller endog helbredt. For at matche den udvikling, der foregår på internationalt plan både hvad angår egentlig forskning og sygdomsbekæmpelse såvel som politisk lobbyisme og

internationale samarbejdsrelationer, er det nødvendigt, vi lægger vores kræfter sammen og agerer i bilaterale sammenhæng.

Det gælder også på det nationale plan, hvor vi kun virkelig rykker, hvis vi står samlet bag de politiske udmeldinger, og alle trækker samme vej, når vi ønsker at opnå forbedringer eller blot at fastholde det nuværende niveau.

Et eksempel er i forhold til implementeringen af FN's Handicapkonvention.

FN's Handicapkonvention

Dias 11.

Da man indledte forhandlingerne i FN om en ny konvention, var man i arbejdsprocessen meget inspireret af den måde, kvindeorganisationerne tidligere havde vist, hvordan vedholdende lobbyvirksomhed kunne føre til gode resultater, hvis man arbejdede sammen på internationalt plan. Kvinderne arbejdede systematisk med at påvirke på alle niveauer og pressede FN systemet til at sætte fokus på kvinders rettigheder. I 1979 vedtog FN Cedaw konventionen, der afskaffer alle former for diskrimination imod kvinder. Danmark ratificerede konventionen i 1983. Konventionen kom på et tidspunkt, hvor der allerede var formuleret en ligestillingspolitik gennem vedtagelsen af lov om ligeløn 1975 og lov om ligebehandling i 1978 - begge direkte opfølgninger på EF's direktiver om ligebehandling. Som et led i at styrke staternes overholdelse af kvindekonventionen vedtog FN i 1999 den såkaldte "Valgfri Protokol" til Kvindekonventionen. Denne protokol giver enkeltindivider og grupper af enkeltpersoner ret til at indbringe klager til CEDAW-komiteén over en stats krænkelse af konventionens rettigheder. Danmark ratificerede denne klageadgang i 2000.

Det er faktisk samme model Handicapkonventionen fra 2007 bygger på. Danmark ratificerede som bekendt handicapkonventionen i juli 2009. Vi har endnu til gode at se regeringen opfylde deres lovning på, at vi også tilslutter os tillægsprotokollen, der giver adgang til at klage, hvis man oplever sig diskrimineret.

Men et er, at det er fint, at mange lande tilslutter sig konventionerne. De nationale rapporter, der skal til eksamen i FN systemet, kan anvendes til at give et bredt syn på det enkelte lands proces med at opfylde konventionerne. Men problemet på internationalt plan er, at FN ikke råder over tilstrækkelige ressourcer til at gennemgå de mange landerapporter på tilstrækkelig vis. Derfor vil de anbefalinger, der skal gives til det enkelte land, være mange år undervejs. Og endnu værre er det, at et land som Danmark med vores velfærdsmodel ikke oplever, at handicapkonventionen behøver den helt store interesse, fordi vi overordnet set allerede opfylder konventionen. Her er det vigtigt at forholde sig til, at Handicapkonventionen skal opfyldes ud fra det enkelte lands givne muligheder for alle landets borgere. Set i det perspektiv har vi rigtig mange gode grunde til at komme mere i omdrejninger herhjemme.

Handicaporganisationerne har gennem projektet "Konventionspiloterne" gjort en stor indsats for at formidle tankerne bag konventionens tekster og give inspiration til, hvordan vi får omsat disse til virkelighed på lokalt og regionalt plan. Det er et smukt eksempel på tværgående samarbejde, hvor organisationerne står sammen og forfølger et fælles mål.

Konventionspiloterne er uddannet til at varetage en specifik opgave. Der stilles krav om effektivitet og saglighed på et højt niveau. Man lærer at inddrage alle aktører og være igangsættende for en proces, og ikke blot formidler. Det er nye veje, der falder godt i tråd med den tendens i handicaparbejdet, som i disse år oplever en stigende grad af professionalisme.

Piloternes og de enkelte handicaporganisationers arbejde kan naturligvis ikke stå alene, og også i dette tilfælde er alliancer med andre borgergrupper, organisationer og netværk afgørende nødvendigt.

Vi har gennem et langt, sejt træk opnået, at når der vedtages nye bestemmelser og love, så vurderes det bl.a., om disse giver ligestillingsmæssige konsekvenser. Vi skulle gerne opleve, at man fremover også vurderer nye tiltag i forhold til konsekvenser for diskrimination og tilgængelighed. Et andet eksempel kunne være, at man i klageinstanser også medtager dette aspekt, når man vurderer borgernes klagesager.

Arbejdet med Handicapkonventionen er et eksempel på, hvordan man bedre løfter en fælles opgave sammen end hver for sig.

Et andet godt eksempel på, hvordan man kan forene interesserne og samtidig spare de enkelte foreninger for unødigt anvendelse af ressourcer, er foreningen LOBPA.

Dias 12. - 22.

Dias 23.

Samarbejde og den professionelle frivillige

Handicaporganisationerne er særligt under pres, når vi oplever nedskærings- og krisetider, som vi befinder os i netop i disse år. Derfor er der rigtig god mening i, at vi forener vores kræfter.

Et stigende antal medlemmer søger hjælp til at løse en privat sag vedr. deres sociale ydelse. I Muskelsvindfonden har vi længe haft den opfattelse, at henvender en borger sig med en diagnose, der ikke lige ligger indenfor diagnosegruppen muskelsvind, afviser vi ikke vedkommende, hvis problematikken i øvrigt er forenelig med de områder, vi selv arbejder med. For der, hvor vi får en principiel afgørelse igennem i en kommune, om ledsageordning, BPA, om merudgifter eller en handicapbil, vil dette gavne vore egne medlemmers sager, og vi har opnået et højere mål end at hjælpe den enkelte.

Vi er også med til at kvalificere den gode mentorordning, der er opbygget i Dansk Handicap Forbund, fordi vi selv kan trække på disse mentorer og ad den vej udvide vores samarbejde. Klart til gavn for det enkelte medlem, men så sandelig også for organisationerne, der kan spare medarbejder-ressourcer i deres rådgivningsarbejdet.

De mentorer, der arbejder frivilligt, har behov for at blive klædt på til opgaven. Kursusvirksomhed er altså også her helt nødvendigt.

Mange peger på, at arbejdet i handicaprådene er af så kompliceret en karakter, at der også her bør gives særlige kurser og faglig viden for at de frivillige kan løfte opgaven.

Tendensen er, at vi stiller det krav til vores frivillige medlemmer, at de skal dygtiggøre sig for at være med og kunne besætte tillidsposter. Vi er altså på vej til en professionalisering af foreningerne i hidtil uhørt omfang. Der er ingen tvivl om, at det vil skræmme gode frivillige bort. Men vi vil opnå en mere ligeværdig mulighed for dialog med de politiske og administrative instanser, som vi samarbejder med. Og vi vil ad denne vej kunne håndtere den stigende efterspørgsel på handicappolitisk hjælp og støtte i personsager.

Spørgsmålet er så i øvrigt, om det er de enkelte foreninger, der selv skal løfte den økonomiske byrde ved denne kursus og uddannelsesvirksomhed?

Intet om os uden os!

Dias 24.

Handicaporganisationerne må og skal ud af deres egne cirkler og søge samarbejde og dialog med alle grupperinger i samfundet.

Vores politiske tillidsfolk krydser klinger med statsapparatet, og vores lokaletillidsfolk fører dialogen i Handicaprådene. Vores medlemmer er via deres personlige udvikling godt på vej ud i alle afkroge af samfundet. Vi er alle en del af verdenssamfundet. Gennem udviklingsarbejde, internationale relationer og den teknologiske udvikling er vi kommet tættere på hinanden.

Når vores verden bliver større omkring os, har vi behov for et tættere netværk i det lokale miljø. De historier, vi berøres mest af, har direkte adresse til vores egne erfaringer og oplevelser. Derfor skal vi udnytte det lokale samarbejde og rejse vore krav om forandring nedefra. F.eks. skal handicapkonventionens flotte tekster gøres til virkelighed henne om hjørnet, på min skole, på mine gader og veje, i mit nabolag. Vi skal have naboer, familie og venner til at tænke, at mennesker med handicap er en naturlig del af mangfoldigheden og gadebilledet, hvor end vi befinder os.

Handicaporganisationernes rolle er at medvirke til denne udviklingsproces og på samme tid understøtte den enkelte borger, der måtte have behov for særlig faglighed og ekspertise. Vagthund, pressionsgruppe, dialogsøgende og oplysende med hver vores særlige kulturelle tilgang er nogle af de roller vi spiller i dag, og som vi skal videreudvikle på. Det kræver en stor professionalisme i organisationerne at kunne varetage disse opgaver. Derfor er uddannelse, kursusvirksomhed og læring elementer, vi ikke kan udelade i vores fremtidige foreningsarbejde.

Som tidligere nævnt, er målgruppen for handicaporganisationerne på ingen måde entydig. Vi skal nå mange forskellige mennesker med mange forskellige midler. Den tid, hvor vi skrev et par årlige nyhedsbreve til medlemmerne, er forbi. I dag hedder det interaktiv kommunikation på alle typer af medier. Det stiller store krav til vores kommunikationsevner.

Det internationale samarbejde udvikler sig bl.a., fordi vores medlemmer søger nye veje og metoder og indmelder sig i udenlandske foreninger eller modtager behandling og terapi, vi ikke kan tilbyde. Det stiller krav om lydhørhed overfor andre måder og nye metoder.

International forskning indenfor f.eks. terapi, rehabilitering, sociologi, etik og handicapbegrebet stiller krav til kritisk sans og åbenhed -vi skal følge med og præge udviklingen.

Der er ingen nemme løsninger – men i vores fremtidige virksomhed må kodeordet være:

”Nothing About Us Without Us!” – ”Intet om os uden os!”